

Aven en budgetfender skyddar båten, det visar vårt test. Samtidigt är det relativt billigt att skydda sin båt även med sex stycken bara motsvarar någon promille av en båts värde. Är det då motiverat med en prisskillnad på 200 procent mellan två produkter som är snarlika vid en första anblick? Den som värdesätter det estetiska svarar troligen ja på den frågan. Men även reptålighet, smutsmotstånd och benägenhet att färga av sig skiljer sig mellan fendrarna.

I vårt test är det nästan jämnt skägg mellan de tre bästa fendrarna Polyform FI, Danfender Original och Bilmemas rotationsgjutna variant. Vinnaren utmärker sig genom en mer påkostad ventillösning, medan de två andra finalisterna är häpnadsväckande lika inuti.

Rotationsgjutna kontra formblåsta

I Sverige är det framför allt tre tillverkare som dominerar marknaden – Polyform, Danfender och Majoni. Förutom att det finns ett

par plattfender med uppenbart annorlunda form är det tillverkningsmetoden som skiljer fendrarna åt. De som håller högst klass är rotationsgjutna, en metod som sägs ge en jämnare vägg tjocklek men som framför allt eliminerar gjutskarvar. Den andra metoden innebär att fendrarna formblåses, och då bildas det en skarv på mitten, runt om hela fendern.

En intressant iakttagelse vi gjort är att tjockleken på materialet och variationen i detsamma tväremot vad vi "hört", inte alls kan härledas till en specifik tillverkningsmetod. Däremot har vi hittat andra skillnader som är till de rotationsgjutna fendrarnas fördel. Rundheten och finishen är bättre och PVC-materialet mer mjukt och följsamt. Även reptålighet och smutsmotstånd är bättre hos de rotationsgjutna, vilket kan antas bero på en fetare och mjukare yta. Undantaget är Plastimos fransktillverkade fender, som har en yta som påminner om de rotationsgjutna fendrarnas.

Målade toppar kan färga

En annan viktig skillnad är att de

rotationsgjutna fendrarna har genomfärgade toppar. De formblåsta har i vissa fall målade toppar som gör att de under slarvigt handhavande riskerar sätta svarta märken. Risken är i och för sig liten under normal användning när fendrarna väl hänger på fri-borden, men varje gång en fender förflyttas eller tappas finns risken att färgen lämnar fula märken på däck eller andra ljusa ytor.

Tidigare tester som PB gjort visar att fender är otroligt stryktåliga och måste dras sönder med traktor för att kollapsa. Vi har denna gång nöjt oss med att trycka ihop fendrarna med cirka ett halv ton jämnt fördelat över fendern samt punktbelastat dem på mitten utan någon mätbar funktionsförsämring.

Vidare har vi satsat desto mer tid på att leta efter skillnader på insidan. Bilmemas fender har varit särskilt intressanta att undersöka, då de till både storlek och form har slående likheter med en av de främsta fendertillverkarnas. Enligt Bilmema har de som policy att aldrig namnge leverantör eller tillverkningsland, men

efter att ha jämfört fendrarna grundligt kan vi med 99 procents säkerhet säga att det är norska Polyform som gör båda Bilmemas fender.

Den platta fendern är tillverkad i Kina och materialet skiljer sig från övriga. Förutom att den inte, av förklarliga skäl, kan punkteras tål den även lösningsmedel. Vissa hävdar att plattfender på grund sin av låga vikt kan blåsa upp på däck när de hänger över friborden. Om det stämmer vet vi inte. Det vi kan konstatera är bara att plattfendern väger 200 gram mindre än genomsnittet och att den är lättare att få plats med när det är trångt mellan Y-bommarna.

Plast eller mässingventiler

Fler skillnader hittar vi när det gäller ventiler. Mässingventilerna är utbytbara och bör därför kunna ge fendern en längre livslängd, men vi har inte kunnat av-göra om ventilerna i sig har en bättre funktion än exempelvis Polyforms vinylventiler. Det enda vi lyckats konstatera är att det är möjligt att punktera en vinylven-

til, om en nålpump för bollar trycks in för långt.

Just det här med att pumpa fender är ett kapitel för sig och något som bör tydliggöras. En fender pumpas lämpligen med en kompressor och blåspistol som hålls direkt mot ventilen. Den handpump som exempelvis Danfender säljer som fenderpump är ett skämt. Den passar dåligt och är både svår och tidskrävande att pumpa med.

Att ingen av de svenska båttillbehörshandlarna säljer en adapter som passar fenderventiler tycker vi är märkligt. Särskilt som alla mässingventiler har en invändig gänga som skulle göra det enkelt att låta tillverka en lämplig adapter som exempelvis passar en vanlig bil- eller cykel-pump.

Några fender har maximalt tryck angivet i bar. Men så som ventilerna är konstruerade finns det, oss veterligen, ingen pump som klarar att mäta trycket på det sättet. Man är hänvisad till att klämma på fendern, en metod som både Polyform och Danfender redogör för.

Så gjorde vi testet

- ▶ Vi har samlat ihop de vanligaste fendrarna som säljs i svenska butiker.
- ▶ Fendrarna har utsatts för 500 kilos tryck, dels jämnt fördelat, dels punktvis.
- ▶ Vi har skurit upp fendrarna och mätt vägg tjocklek samt undersökt ventiler och öglornas konstruktion.
- ▶ Fendrarna har slagits mot en skrovsida för att bedöma risken för avfärgning.
- ▶ Vi har sedan testat kemikalietålighet, och eftersom devisen "man tager vad man haver" ofta gäller vid en vårustning har vi gått ut hårt, med t-röd och aceton.
- ▶ Alla fender klarar dock "vanliga" rengöringsmedel.
- ▶ Vi har bedömt reptåligheten genom att använda ett grovt sandpapper samt rubbning.
- ▶ Smutsmotståndet har bedömts genom att i slutet av testet försöka rengöra de repade och nedsmutsade fendrarna.



En fender ska inte pumpas för hårt. Vid rätt tryck ska det gå att pressa en bula i fendern. Börjar fendern förlora formen är den alldeles för hårt pumpad.



Polyform FI
Pris: 235 kronor

En av de bästa fendrarna kommer från norska Polyform. Med kvalitetskänsla och finish av högsta klass är det här en fender för många års bruk, så länge ingen misshandlar nylonventilen. Rotationsgjutningen ger en nästan obefintlig tjockleksvariation i väggen. Reptåligheten är hög och materialet följsamt och varmvitt. Alla fender blir smutsiga, men denna är något lättare att rengöra än genomsnittet. Topparna är solida och genomfärgade. Ett rejält ventilskydd borgar för en lång livslängd.

- + Finish Reptålighet Vikt
- Högt pris



Polyform G4
Pris: 199 kronor

Lillasyster från Polyform är formblåst och blir några tiotusent billigare. Detaljkänslan är godkänd, men materialet är stelare och öglorna ihåliga. Skadas en ögla punkteras hela fendern. Reptåligheten är inte alls lika god som hos FI:an och smutsen biter sig fast lättare. Trots synlig gjutskarv är tjockleksvariationen ändå relativt låg. I och med att topparna inte är färgade finns inte heller någon risk för avfärgning mot skrovet. G4 finns även i en blå färg.

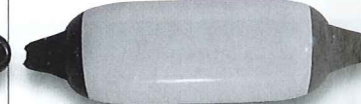
- + Vit topp Ventilskydd
- Rep- och smutsbenägen



Plastimo
Pris: 210 kronor

Plastimos fransktillverkade fender håller en lite högre finish än övriga formblåsta. Materialet är också mer följsamt och har den varmvita färgen som de rotationsgjutna fendrarna har. Smutsmotståndet får godkänt och reptåligheten likaså, antagligen på grund av en fetare yta. Ventilen har ett lock som är svårt att stänga. Hela ventilen är underligt konstruerad och ska skruvas ¾ varv före pumpning och sedan stängas igen. Instruktion medföljer som tur är, utan den är det knepigt.

- + Rep medföljer Hyfsad finish
- Målad topp Krånglig ventil



Plastimo
Pris: 230 kronor

Plastimos andra fender är tillverkad i Holland, förmodligen av Majoni. Detaljkänsla och finish är sämre än hos den franska. Reptåligheten får godkänt, men smutsmotståndet är dåligt. Ytan är täckt av mikroskopiska porer som gör den omöjlig att göra ren, när den en gång blivit smutsig. Väggarna är tjocka, vilket gör fendern tung men troligen mycket tålig. Ventilen, av mässing, saknar skydd. Topparna är målade och riskerar att färga däck vid slarvig användning. Aceton löser upp ytan, precis som hos de andra fendrarna.

- + Tjocka väggar Godkänd reptålighet
- Porer gör den smutskänslig Målad topp Inget ventilskydd